

KUNTA
LIITTO

Miltä näyttää kuntien ilmastotyö?

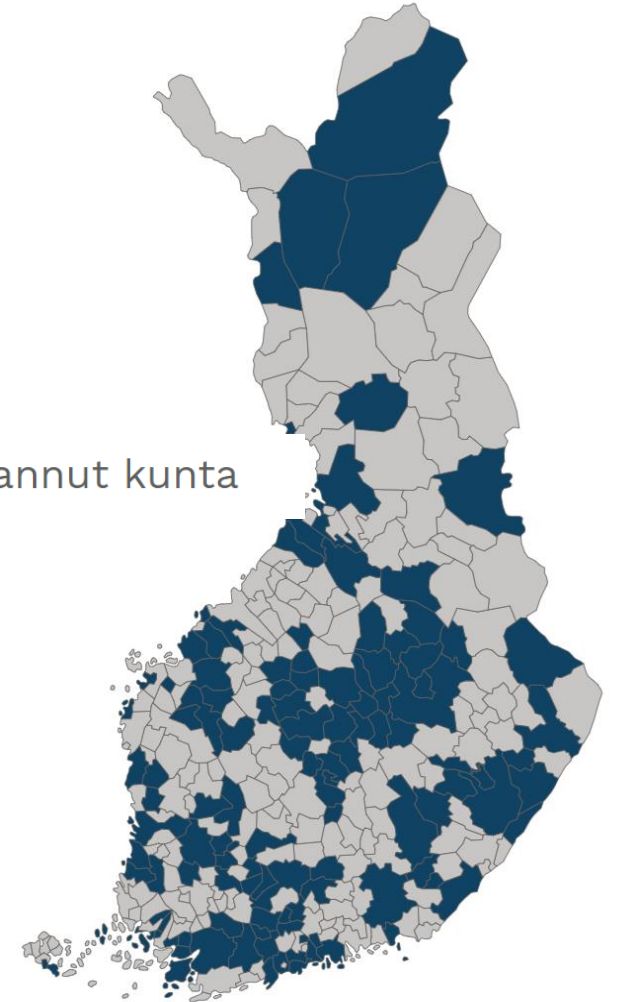
Ilmastokyselyn tulokset 14.3.2024

Selvityksen lähtökohdat ja toteutus

- Yhteistyössä FCG, Kuntaliitto, ympäristöministeriö
- Selvitys tehtiin marras-joulukuussa 2023
  - (aiemmat 2009, 2012, 2015, 2021)
- Kyselyyn vastasi 128 henkilöä, jotka edustivat **119** kuntaa. Näissä kunnissa asuu yhteensä **3,6** miljoonaa asukasta
- Kyselyssä selvitettiin
  - kuntien ilmastotyön perustietoja
  - työn organisointia ja resursointia
  - ilmastonmuutoksen hillintää
  - ilmastonmuutokseen sopeutumista
  - ilmastotyön tulevaisuutta
  - liikenteen ja energian teemaa

● Kyselyyn vastannut kunta

Vastaukset maakunnittain

Maakunta	Vastanneet	Osuus kunnista
Ahvenanmaa	3	19 %
Etelä-Karjala	4	44 %
Etelä-Pohjanmaa	7	39 %
Etelä-Savo	5	42 %
Kainuu	2	25 %
Kanta-Häme	5	45 %
Keski-Pohjanmaa	1	13 %
Keski-Suomi	14	64 %
Kymenlaakso	2	33 %
Lappi	6	29 %

Maakunta	Vastanneet	Osuus kunnista
Pirkanmaa	9	39 %
Pohjanmaa	7	50 %
Pohjois-Karjala	4	31 %
Pohjois-Pohjanmaa	6	20 %
Pohjois-Savo	14	74 %
Päijät-Häme	2	20 %
Satakunta	6	38 %
Uusimaa	12	46 %
Varsinais-Suomi	10	37 %
Yhteensä	119	39 %

Vastaukset kuntakokoluokittain

Kokoluokka	Vastaukset	
	Vastanneet	Vastaus%
Alle 10 000	64	30 %
10 000 - 50 000	38	50 %
Yli 50 000	17	81 %

Miltä näyttää kuntien ilmastotyö 2024?

Ilmastokyselyyn vastanneita kuntia 119

90 %
suomalaisista
asuu kunnassa,
jolla on ilmastotavoite

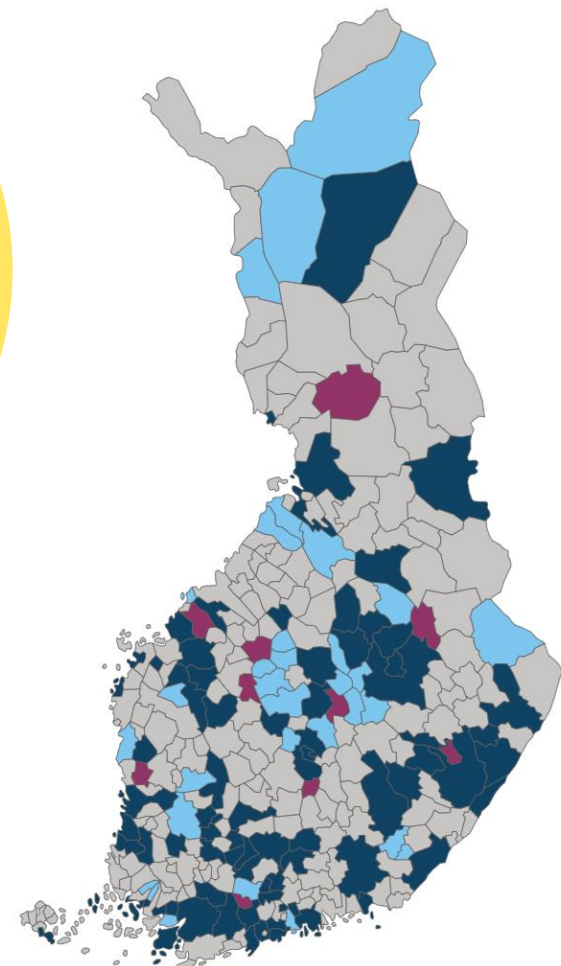
56 %:lla
kunnista
ilmastotavoitteita
strategioissa

80 %:ssa
kunnista
ilmastotyö
juurtunut
kohtuullisesti
osaksi kunnan eri
toimintoja

30 %
kunnista
työskentelee
kokopäiväinen
ilmastoasiantuntija

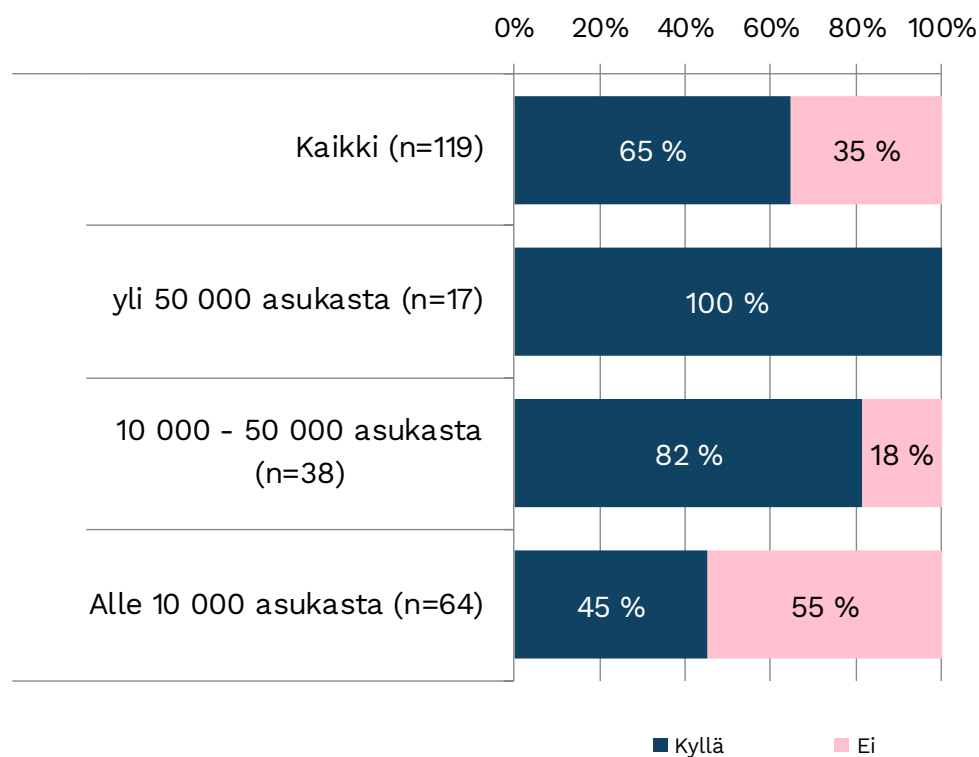
80 %:lla
kunnista
on ilmastosuunnitelma
tai se on valmisteilla

21 %
vastaajista piti
todennäköisenä,
että Suomi on
hiilineutraali 2035

5 miljoonaa suomalaista asuu kunnassa, jolla on ilmastotavoite

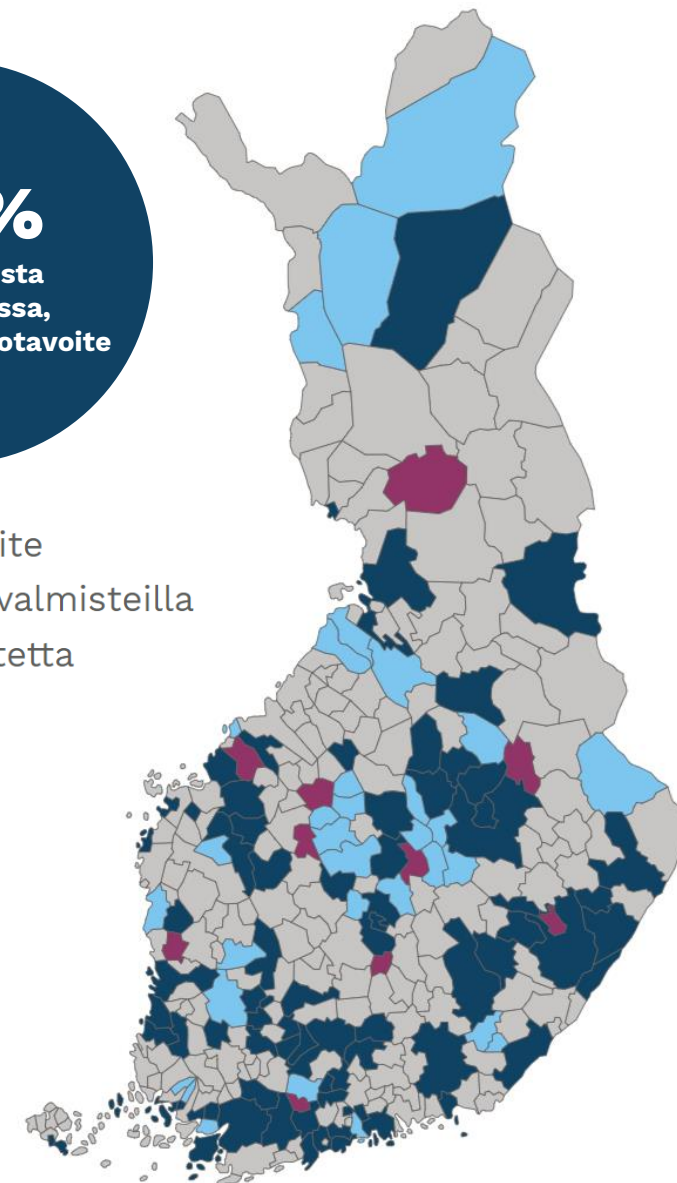
Onko kunnallasi ilmastotavoite/ -tavoitteita?

90 %
suomalaisista asuu kunnissa, joilla on ilmastotavoite

- On ilmastotavoite
- Ilmastotavoite valmisteilla
- Ei ilmastotavoitetta

56 %:lla kunnista ilmastotavoitteita strategioissa

5 miljoonaa suomalaista asuu kunnassa, jolla on ilmastotavoite

- **Yleisin tavoite:**

- **55 %:**lla tavoitteena on vähentää päästöjä 80 % ja/tai olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä.
- **24 %:**lla tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä.

- Muita tavoitteita oli **21 %:**lla vastanneista kunnista, yleisimmin pienillä kunnilla.

- mm. ”Hiilineutraali vuoteen 2025”, ”90 % päästövähennys vuoteen 2030”.

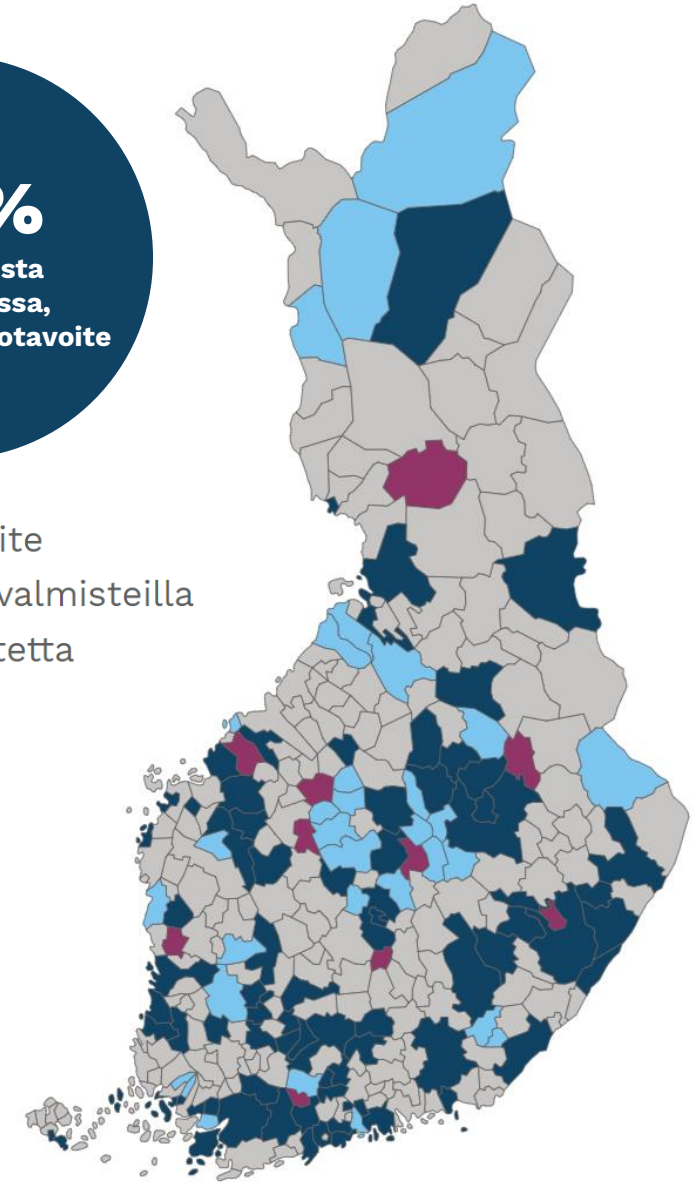
- **Mitä suurempi kunta on kyseessä, sitä todennäköisemmin kunnalla on myös ilmastotavoite.**

- Resurssien puute suurin syy tavoitteen puuttumiselle

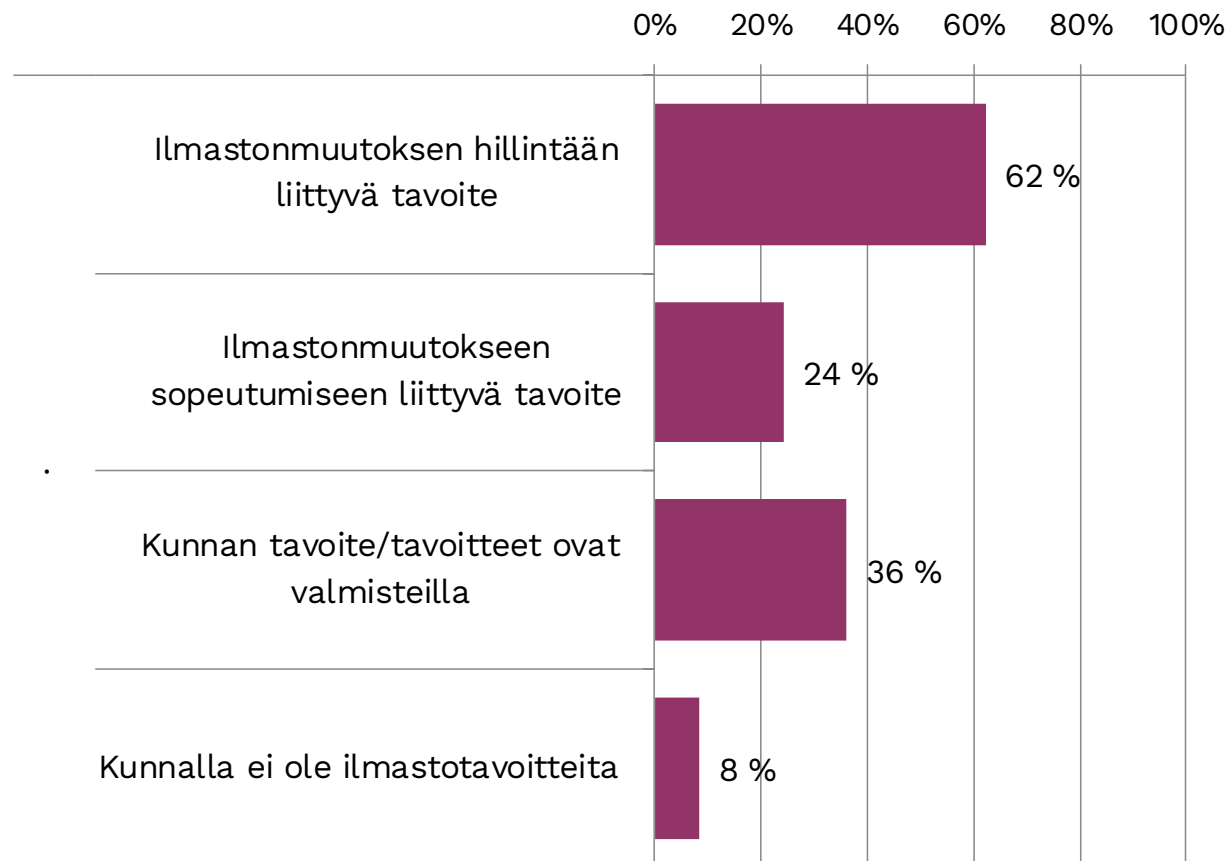
90 %
suomalaisista asuu kunnissa, joilla on ilmastotavoite

- On ilmastotavoite
- Ilmastotavoite valmisteilla
- Ei ilmastotavoitetta

56 %:lla kunnista ilmastotavoitteita strategioissa

Ilmastotavoite liittyy yleisimmin ilmastomuutoksen hillintään

Ilmastonmuutokseen sopeutumisen tavoitteet ja toimenpiteet (n=28)

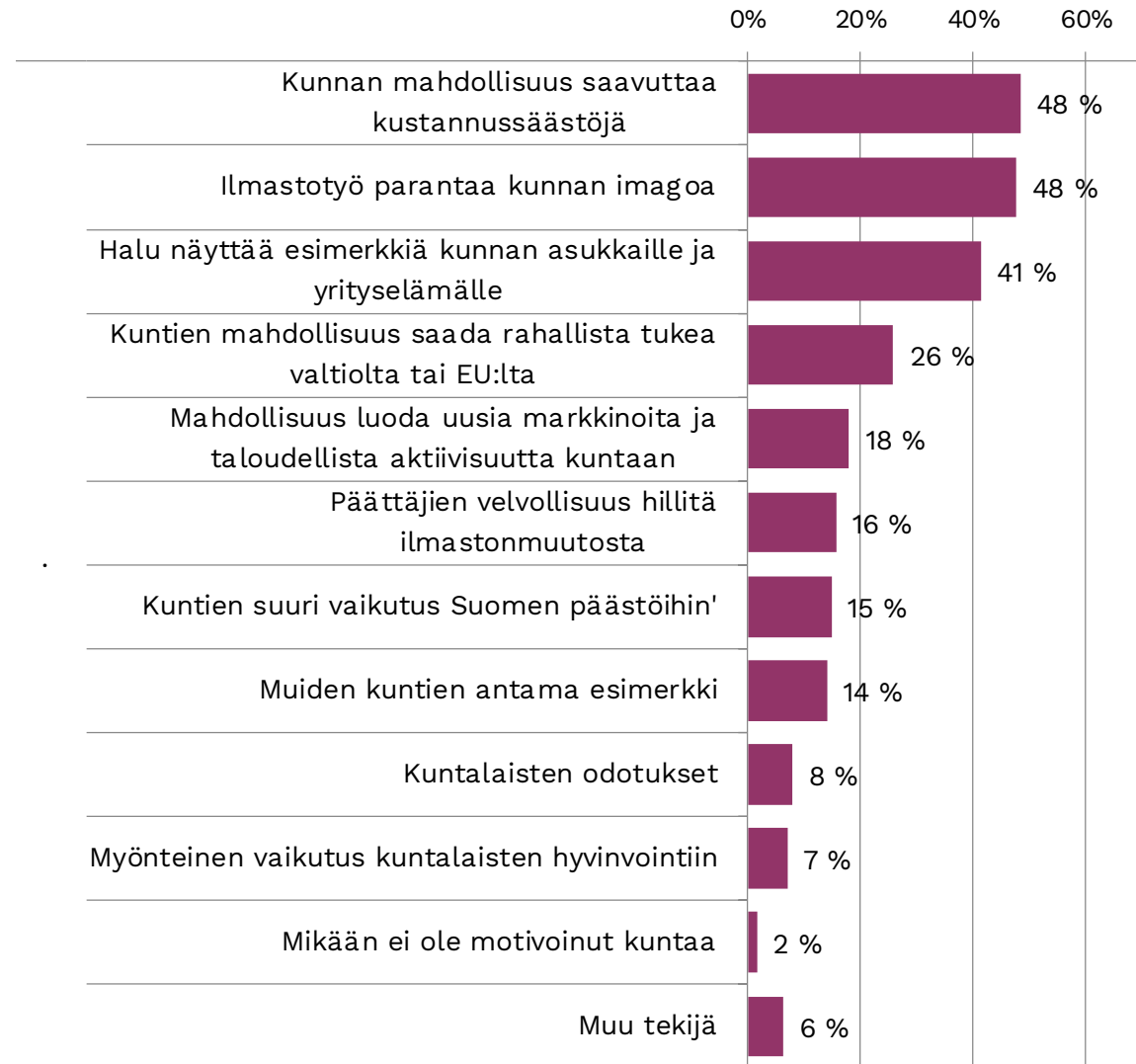
- Varautuminen helle- ja kuivuusjaksoihin, voimakkaisiin sateisiin ja vedenpinnan nousuun
- Seurantakohteita: hulevesijärjestelmien kartoitus, pohjaveden riittävyys ja laatu, kunnan kiinteistöjen jäähdytystarpeiden seuranta ja teiden kunnossapidon ja huoltotarpeen arviointi.
- Puiden määrän lisääminen, vihreyden ja kosteikkojen lisääminen hulevesien hallinnan keinona ja viemäriverkoston vahvistaminen
- On tarkasteltu myös ilmastonmuutoksen mahdollisia taloudellisia vaikutuksia eri sektoreilla
- Sopeutumisen tarve huomioidaan kaupunkisuunnittelussa sekä uudis- ja korjausrakentamisessa

Ilmastotyötä motivoivat tekijät

- **Kustannussäästöt**
- **Kunnan imagon parantaminen**
- **Esimerkin näyttäminen**
- **Rahallinen tuki**
- Kuntalaisten odotukset ja vaikutus kuntalaisten hyvinvointiin ovat harvoin olleet tärkeitä ilmastotyöhön vaikututtavia tekijöitä.

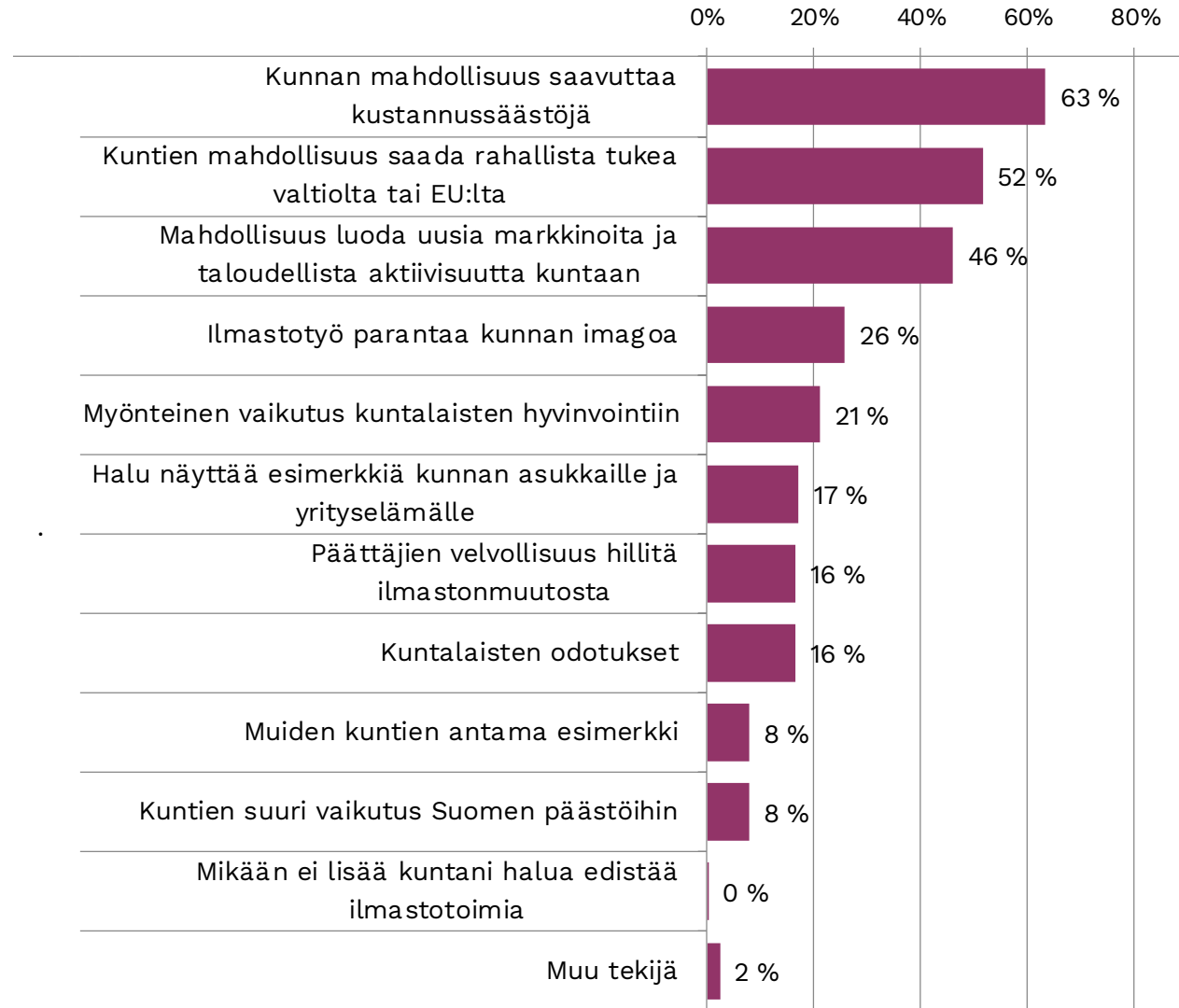
Kaikki (n=128)

Ilmastotoimien tekoa edesauttavat tekijät

- **Kustannussäästöt**
- **Rahallinen tuki**
- **Mahdollisuus luoda taloudellista aktiivisuutta kuntaan**
- **Kunnan imagon parantaminen**
- Kuntien vaikutus Suomen päästöihin tai muiden kuntien esimerkki eivät ole kovin tärkeitä.

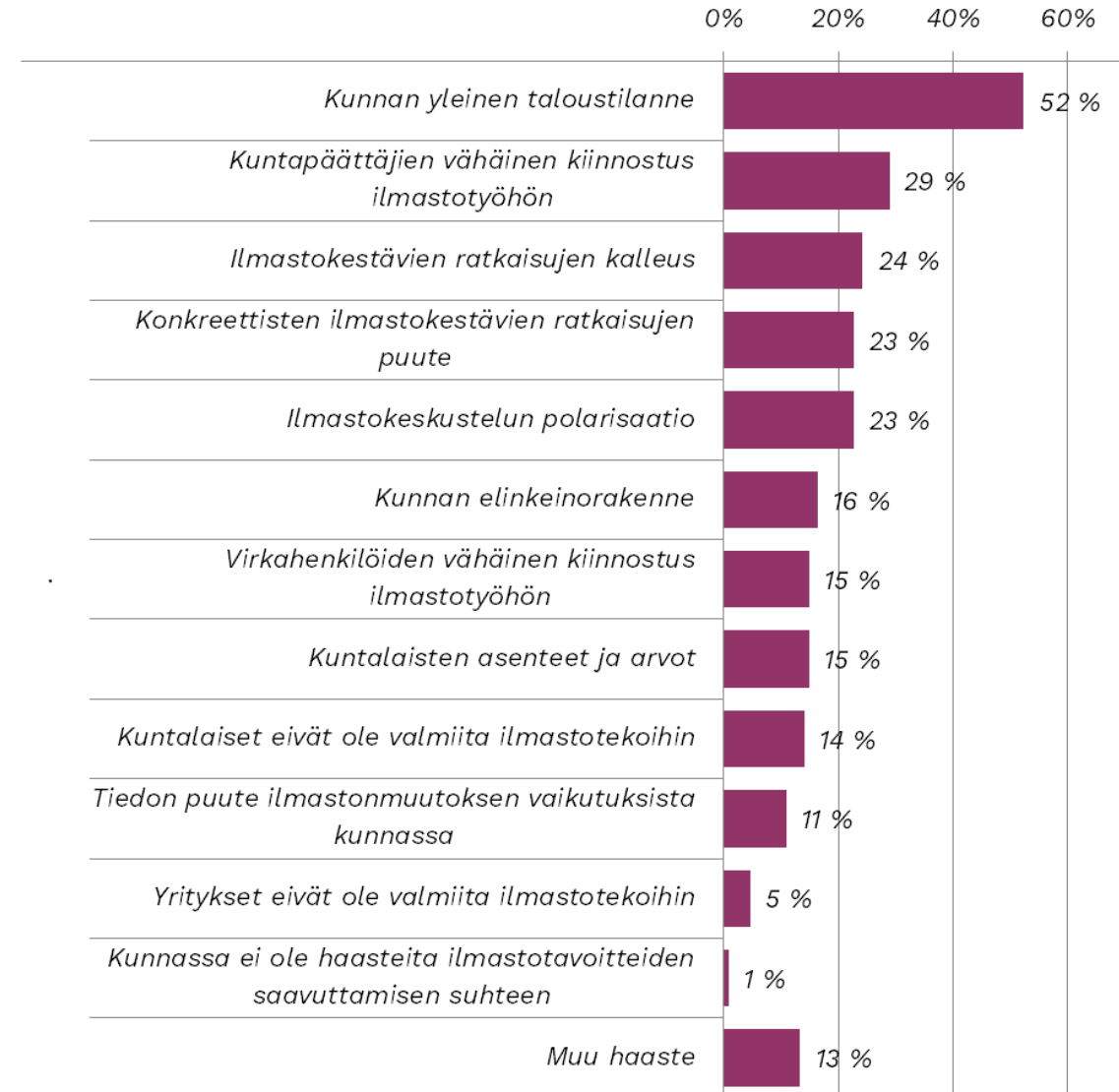
Kaikki (n=128)

Ilmastotyön haasteet kunnissa

- Suurin haaste **kunnan taloustilanne**
- Lisäksi:
  - **Kuntapäättäjien vähäinen kiinnostus ilmastotyöhön**
  - **Ilmastokestävien ratkaisujen kalleus**
  - **Konkreettisten ilmastokestävien ratkaisujen puute**
  - **Ilmastokeskustelun polarisaatio**
- Muina haasteina esitettiin mm. resurssien puute ja poliittisen tahtotilan puute kunnassa ja kansallisesti.

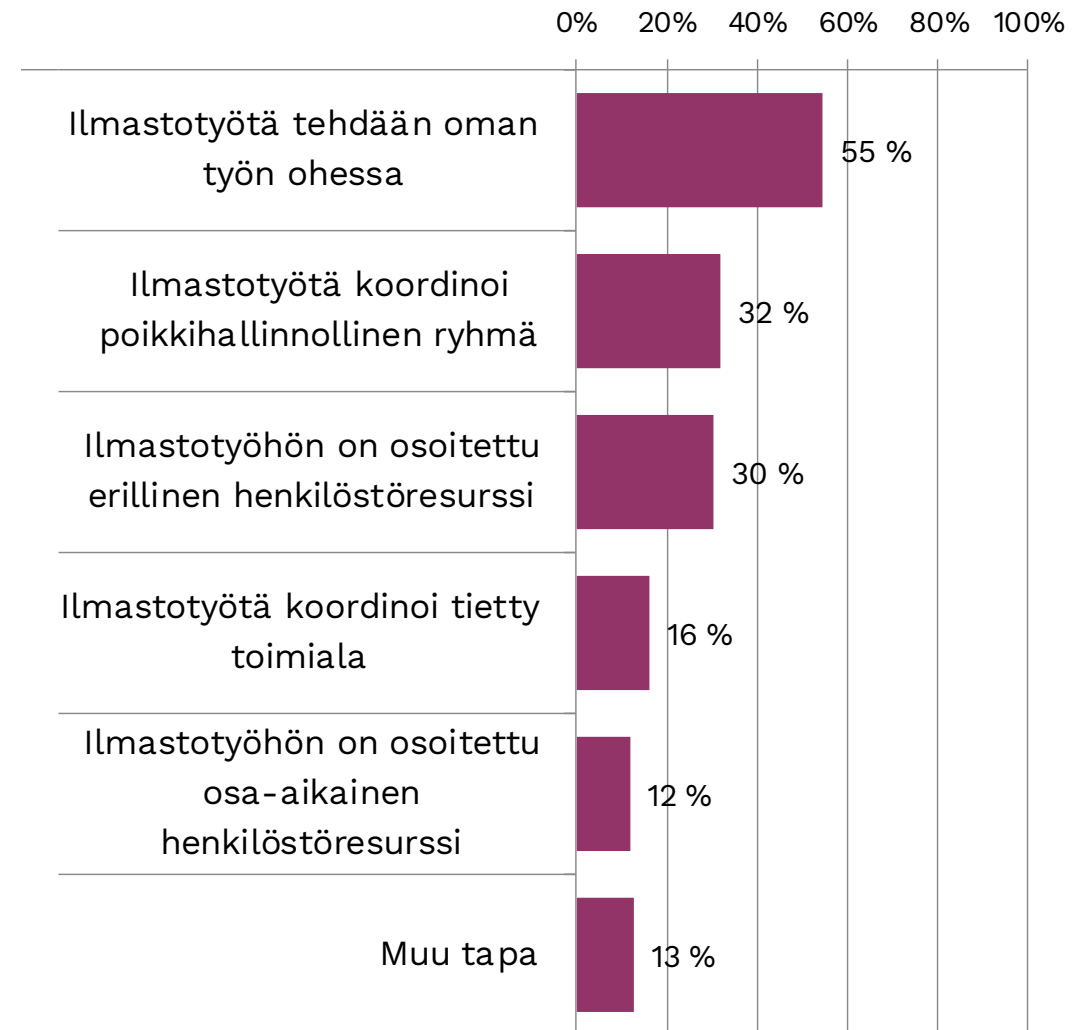
n=128

Ilmastotyön organisointi kunnassa

- Ilmastotyötä tehdään useimmin oman työn ohessa (55 % vastanneista kunnista).
- Erillinen henkilö on osoitettu 30 %:ssa vastanneista kunnista.
- Osa-aikainen henkilö on noin joka kymmenennessä vastanneessa kunnassa.
- Noin joka kolmannessa vastanneessa kunnassa työtä koordinoi poikkihallinnollinen ryhmä.
- Muita organisointitapoja olivat seudullinen ilmastokoordinaattori ja resurssin ostaminen toisesta kunnasta.

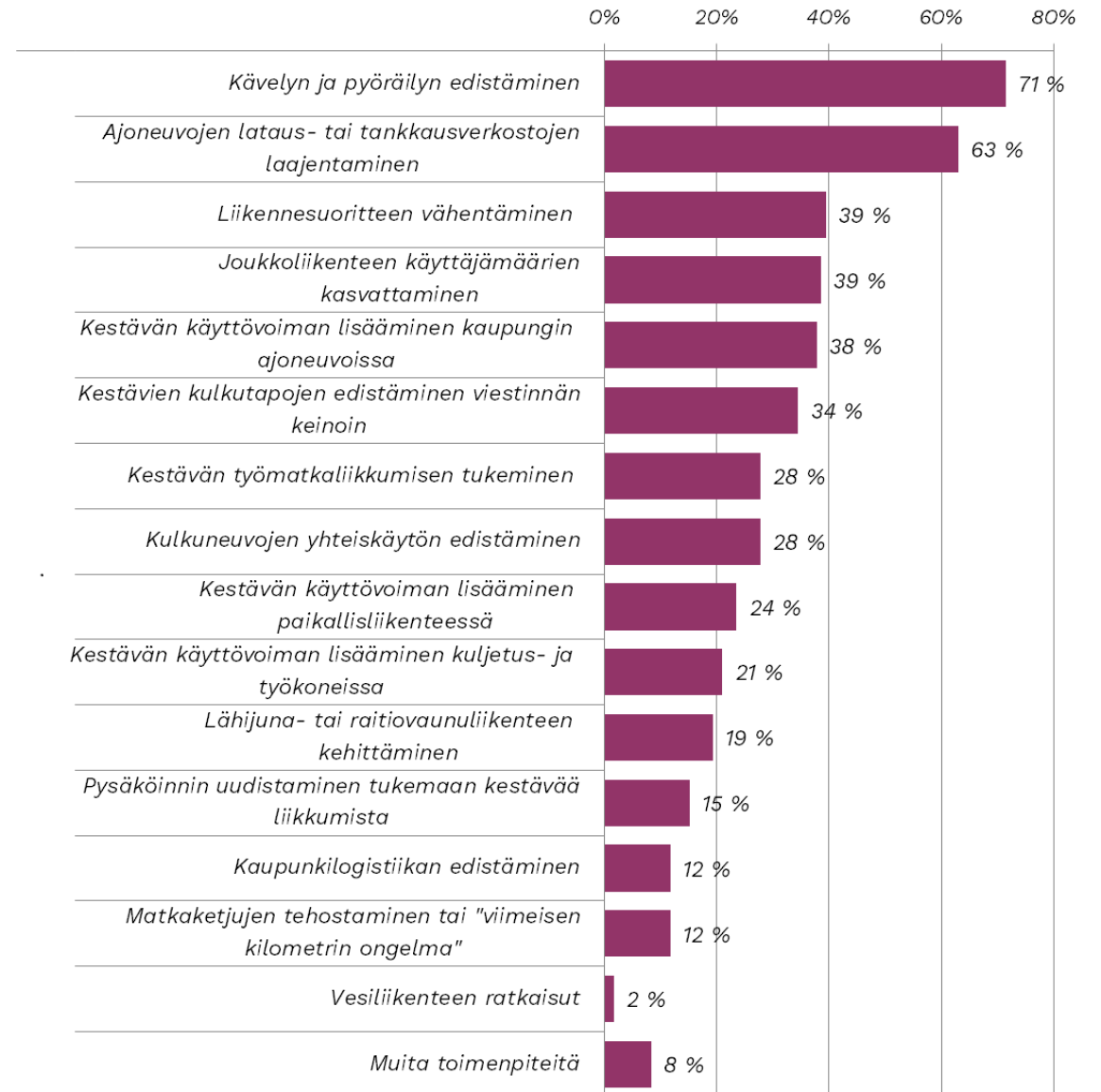
Kaikki (n=119)

Liikenne: tavoitteet ja toimenpiteet

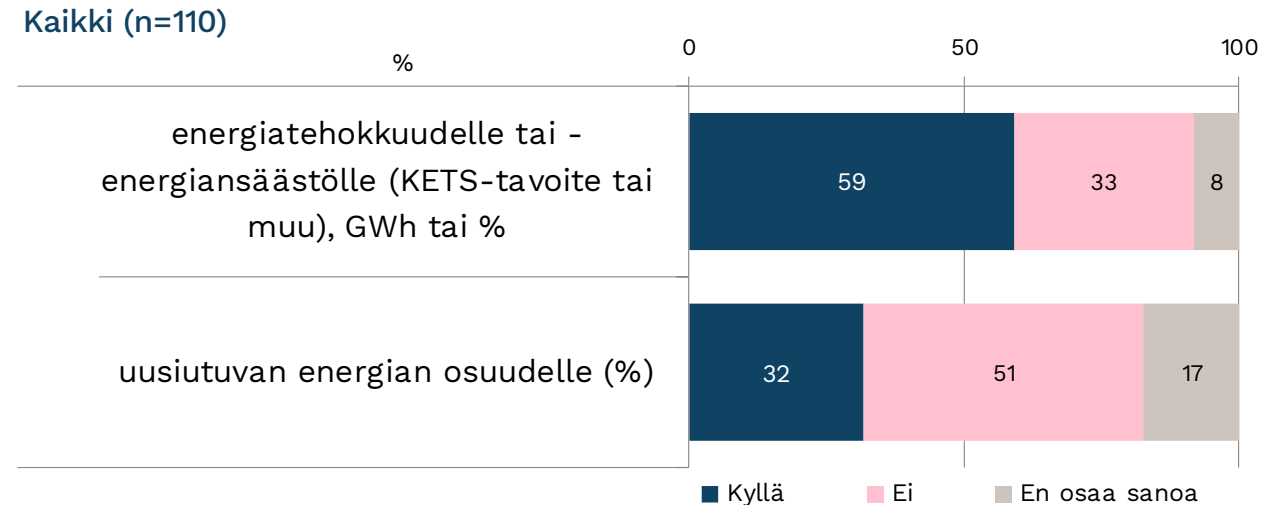
Määrällisiä/laadullisia tavoitteita
(% vastanneista kunnista):

- **Pyöräily 50 %**
- **Kävely 43 %**
- **Julkinen liikenne 36 %**
- Yleisin toimenpide on **kävelyn ja pyöräilyn edistäminen**
- Suuret kunnat:
  - joukkoliikenteen käyttäjämäärien kasvattaminen
  - kestävien kulutuskeinojen edistäminen viestinnän keinoin
  - kestävä käyttövoiman lisääminen kaupungin ajoneuvoissa
- Pienet ja keskisuuret kunnat:
  - lataus- ja tankkausverkostojen laajentaminen

Energialle asetetut tavoitteet

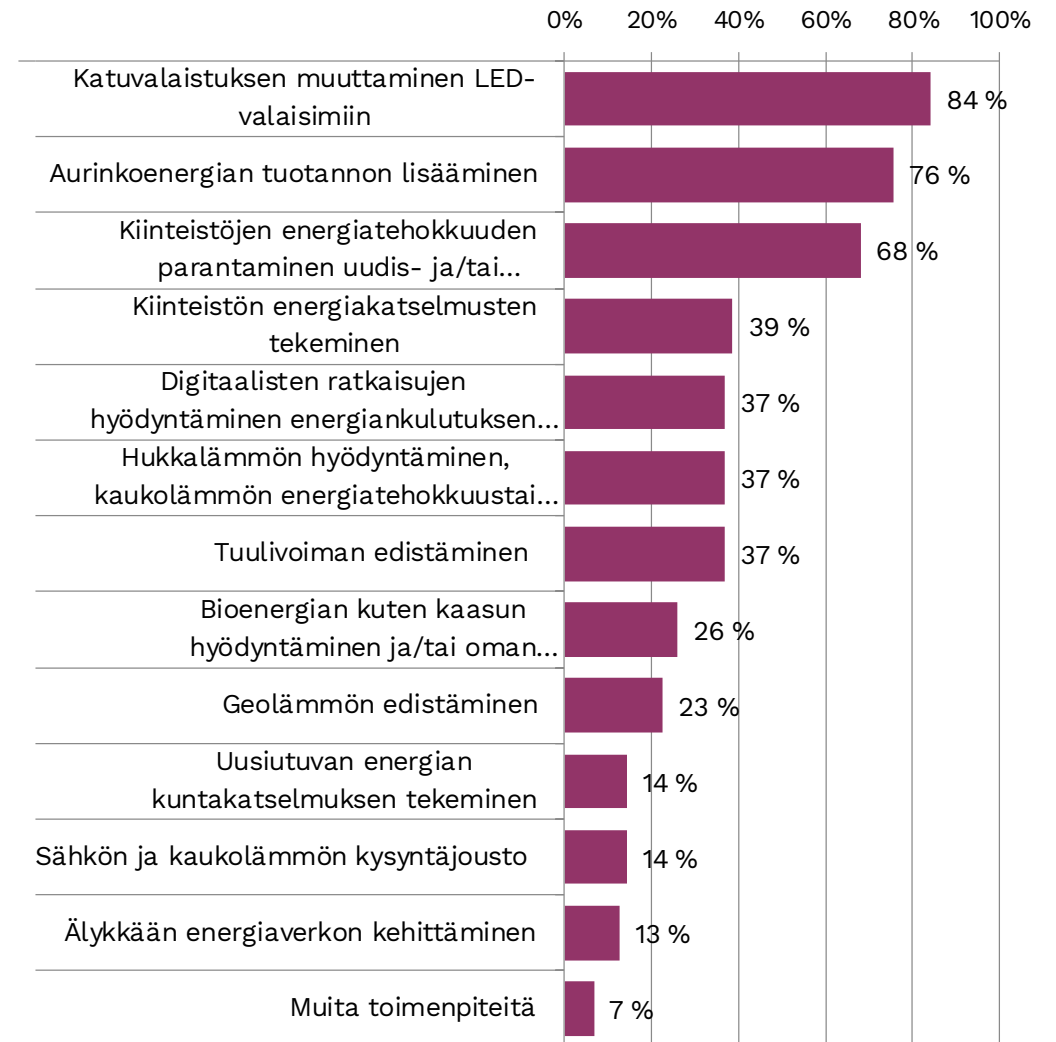
- Energiatehokkuudelle tai energiansäästölle on asetettu tavoitteita **59 %**:ssa vastanneista kunnista.
- Uusiutuvan energian osuudelle tavoitteita on asettanut **32 %** vastanneista kunnista.
  - 100 % uusiutuvan energian osuus kaupungin omassa energian tuotannossa
  - aurinkoenergian tuotanto kaupungin kiinteistöissä
  - hankittavassa sähkössä uusiutuvien osuus 50 %.

Energia, toimenpiteet

- Yleisin toimenpide on **katuvalaistuksen muuttaminen LED-valaisimiin** (84 % vastanneista kunnista)
- Avoimissa vastauksissa tuotiin esille mm. **asukkaiden kannustaminen** kestävään energian käyttöön
- Esteenä mm. energiaa säästävien **investointien pitkä takaisimaksuaika**

Kaikki (n=119)

KETS kannustaa konkreettisiin toimenpiteisiin

- Kuntien energiatehokkuussopimus (KETS) kannustaa kuntaa konkreettisiin energiatehokkuustoimenpiteisiin
- **Energiatehokkuustyötä tehdään huomattavasti myös ei-KETS-kunnissa**
- Tätä "näkyvätöntä" työtä ei saada hyödyksi raportoitaessa Suomen energiatehokkuusdirektiivin (EED) toimeenpanosta EU:lle

Kuntien luotto omiin ja kansallisiin ilmastotavoitteisiin on heikentynyt

Kunnan tavoitteet:

- Vastanneista kunnista **41 %** arvioi, että kunta saavuttaa omat ilmastotavoitteensa
- Vuonna 2021 **55 %** vastanneista kunnista arvioi, että kunta saavuttaa ilmastotavoitteensa

Kansalliset tavoitteet:

- Vain **21 %** piti todennäköisenä, että Suomen tavoite olla hiilineutraali 2035 mennessä toteutuu
- Vuonna 2021 Suomen tavoitteiden toteutumiseen uskoi **40 %**

Yhteenveto

- **90% asuu kunnassa, jolla ilmastotavoite**
- **Tavoitteita enemmän ilmastonmuutoksen hillintään kuin sopeutumiseen**
- **80 %:lla vastanneista kunnista on ilmastosuunnitelma tai se on valmisteilla**
- **Motivaatiotekijät: kustannussäästöt, imago, esimerkin näyttäminen**
- **Edesauttavat tekijät: kustannussäästöt, rahallinen tuki**
- **Haasteet: resurssien puute/kunnan taloustilanne, poliittisen tahtotilan puute**
- **Ilmastotyötä tehdään useimmiten oman työn ohessa**
- **Liikenne- ja energiatoimenpiteet keskeinen osa kuntien ilmastopolitiikkaa**
- **Kuntien luotto omiin ja etenkin kansallisiin ilmastotavoitteisiin on heikentynyt**

KUNTA
LIITTO

Miltä näyttää kuntien ilmastotyö?

Ilmastokyselyn tulokset 14.3.2024

marjaana.seppinen@kuntaliitto.fi

